KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT
av den 3 mars 1999
om det stöd som Italien har beviljat de företag som lidit skada på grund av Sirap SpA:s konkurs

[delgivet med nr K(1999) 584]

(Endast den italienska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(1999/678/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 93.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig, och

av följande skäl:

I

Genom en skrivelse av den 9 mars 1995 anmälde de italienska myndigheterna enligt artikel 93.3 i fördraget vissa åtgärder till förmån för de företag som lidit skada till följd av konkursen i företaget Sirap SpA (Sirap), ett offentligt företag med ansvar för den ekonomiska utvecklingen av regionen Sicilien.

Anmälan var ofullständig på så sätt att de italienska myndigheterna angav att de så snart som möjligt skulle skicka in en förteckning över och en beskrivning av det planerade stödet till företagen. Kommissionen bekräftade mottagandet av skrivelsen och underrättade de italienska myndigheterna om att den tidsfrist på två månader inom vilken kommissionen måste yttra sig om stödet skulle börja löpa när de utlovade upplysningarna inkommit.

Trots olika uppmaningar från kommissionen inkom de italienska myndigheterna inte med de begärda upplysningarna. I en sista påminnelse av den 20 november 1995 meddelade kommissionen att om ett svar inte inkommit inom tio arbetsdagar skulle stödet avföras från registret över anmälda stöd och föras in i registret över icke anmälda stöd, eftersom det i förslaget till regionen Siciliens lag nr 835 föreskrevs att en första del av stödet skulle utbetalas år 1995. Då inget svar inkom infördes stödet i registret över icke anmälda stöd under nr NN 196/95.

I skrivelser av den 15 maj och den 3 juni 1996 meddelade de italienska myndigheterna att lagförslaget hade omvandlats till lag den 24 mars 1996 och de översände vissa av de begärda upplysningarna.

I ett beslut av den 3 juli 1996 beslutade kommissionen att inleda förfarandet i artikel 93.2 i fördraget beträffande stödet. De italienska myndigheterna underrättades om detta i en skrivelse av den 17 juli 1996. Sedan denna skrivelse offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* [1] inkom synpunkter från en tredje part, juridiskt ombud för en av Siraps aktieägare. Dessa synpunkter översändes till de italienska myndigheterna den 14 mars 1997. Trots flera uppmaningar inkom de italienska myndigheterna med sina synpunkter först den 5 maj och den 22 september 1997.

Den 8 oktober 1997 anmälde de italienska myndigheterna slutligen till kommissionen en ny stödordning avseende återvinning och skapande av hantverkszoner som skulle ha genomförts av Sirap. Det ärendet granskas separat av kommissionen. Eftersom den nya åtgärden även omfattar finansiella ingripanden till förmån för företag och/eller personer som utfört arbeten för Siraps räkning, har kommissionen frågat de italienska myndigheterna vilken koppling det finns mellan den nya åtgärden och den åtgärd som detta förfarande avser. De italienska myndigheternas svar inkom den 15 januari 1998.

II

Kommissionens argument för att inleda förfarandet kan sammanfattas enligt följande.

[1] EGT C 359, 28.11.1996, s. 3.

Den åtgärd som införts ger Siraps leverantörer och fordringsägare eller de företag som utfört arbeten för Siraps räkning rätt att ansöka om lån hos kreditinstitut till ett belopp av högst 700 miljoner lire. Beloppet får dock inte överstiga företagets fordringar på Sirap.

Lånen har en löptid på fem år med ett amorteringsfritt år. Räntesatsen är 4 % och regionen står för skillnaden mellan denna ränta och referensräntan för de olika marknadssektorerna. Som säkerhet för lånen överlåter företagen sina fordringar på Sirap till bankerna och regionen garanterar dessa fordringar.

Regionen Siciliens garanti måste betraktas som ett stöd till de aktuella företagen, eftersom företagen utan denna förmodligen inte skulle ha erhållit de nämnda lånen. Eftersom Sirap försatts i konkurs är det tvivelaktigt om fordringarna kommer att kunna återbetalas fullständigt och därmed drivas in av bankerna.

Enligt kommissionen måste därför stödinslaget i garantin betraktas som lika stort som det garanterade beloppet. Kommissionen är emellertid inte i stånd att avgöra hur stort stödinslaget i lånen är, eftersom den inte känner till den gällande referensräntan för de enskilda berörda sektorerna. På grundval av den referensränta som används vid beräkningen av regionalstöd har kommissionen dock kommit fram till en stödnivå på 20 % brutto.

De italienska myndigheterna har uppmanats att inkomma med ytterligare upplysningar eftersom de uppgifter som hittills tillhandahållits inte ger möjlighet att tillämpa något av undantagen i artikel 92.3 i EG-fördraget eller artikel 61.1 i EES-avtalet på stödet i fråga.

III

De italienska myndigheterna har inom ramen för förfarandet begränsat sig till att översända en förteckning över de fordringar som innehas av de företag som har utfört arbeten för Siraps räkning.

De italienska myndigheterna har dessutom betonat att fordringarna är mycket större än det anslag som föreskrivs i den regionala lagen. Myndigheterna har vidare betonat att regionens garanti har ställts till förmån för de företag som är fordringsägare i Sirap och inte till förmån för Sirap i likvidation. Denna omständighet är enligt de italienska myndigheterna tillräcklig för att bestrida kommissionens påpekande om att regionens garanti skulle innebära ett lika stort stöd som beloppet av de garanterade lånen i samband med Siraps konkurs.

I sin senaste skrivelse av den 15 januari 1998 förklarade de italienska myndigheterna att bestämmelserna i fråga utgör ett stöd till fordringsägarna i de företag som utfört arbeten för Siraps räkning. Eftersom dessa företag inte har kunnat få någon betalning för sina fordringar till följd av Siraps konkurs, har de i sin tur inte kunnat betala sina egna fordringsägare.

Med hänsyn till att det dröjde innan stödet började tillämpas, har konkursförfaranden inletts beträffande flertalet av de företag som utfört arbeten åt Sirap, eftersom de blivit insolventa till följd av Siraps betalningsinställelse. Fordringsägarna i dessa företag kommer därför i sin tur att behöva vänta på att dessa företags tillgångar säljs innan de kan få betalning för sina fordringar.

De italienska myndigheterna har inte lämnat några synpunkter på den enda reaktion som inkommit från en tredje part.

IV

Kommissionen har inom ramen för förfarandet mottagit synpunkter från det juridiska ombudet för en av aktieägarna i Sirap, nämligen företaget Finanziaria Meridionale SpA (FIME).

FIME avsåg att fästa kommissionens uppmärksamhet på den ekonomiska skada som företaget lidit till följd av kommissionens negativa beslut från 1994 beträffande de olika stöd som utlovats av regionen Sicilien till olika regionala holdingbolag (stöd nr C 12/92, ref. SG 94 D/4720). I det beslutet förklarade kommissionen bland annat att ett stöd på 4 miljarder lire till Ente Siciliano per la promozione industriale SpA (ESPI), avsett att täcka förlusterna i företagets dotterbolag Sirap SpA, var oförenligt med den gemensamma marknaden och förbjöd den italienska staten att bevilja det.

FIME hävdar att kommissionen grundade det nämnda beslutet på felaktiga överväganden och fattade beslutet utan klargöranden från regionen Sicilien. Enligt FIME:s mening hävdade kommissionen felaktigt att Sirap var verksamt inom sektorn för ingenjörsverksamhet medan det enligt FIME var fråga om ett företag vars mål var ”den industriella utvecklingen av regionen Sicilien genom skapande och etablering av företag”.

Närmare bestämt begränsade Sirap sig till att projektera, utföra och leda uppbyggnad av infrastruktur och andra anläggningar som syftar till att främja lokaliseringen av produktiva investeringar. Företaget tillhandahöll vidare specialiserade tjänster riktade till produktion, organisation och ledning i små och medelstora företag.

Sirap grundades med ett aktiekapital som var tecknat till lika delar av FIME och ESPI. Hela kapitalet garanterades av regionen Sicilien, som åtog sig att ingripa för att täcka företagets förluster i samband med dess verksamhet.

FIME anser att Sirap inte utgjorde en normal näringsverksamhet, trots att det rättsligt sett var ett aktiebolag, eftersom det agerade för regionen Siciliens räkning och på dess vägnar.

Det beslut som fattades av regionen Siciliens regering 1991–1992 om att inte längre garantera hela kapitalet samt kommissionens negativa beslut från 1994 innebar enligt FIME slutet för Sirap. FIME:s aktieinnehav förlorade följaktligen sitt ekonomiska värde. Företaget begär därför att kommissionen om möjligt skall ompröva sin inställning i frågan eller, alternativt, vidta åtgärder för att regionen Sicilien bättre skall genomföra sina skyldigheter att ingripa för åren 1991–1992 för att garantera hela aktiekapitalet i Sirap.

V

De anmälda åtgärderna utgör stöd till förmån för Siraps leverantörer eller företag som utfört arbeten för Siraps räkning. Åtgärderna utgör ett försök att begränsa de skador som Siraps konkurs förorsakat vissa personer eller företag. Det rör sig i praktiken om en övergångsåtgärd som är avsedd att se till att stödmottagarna inte blir insolventa till följd av den försenade eller omöjliga indrivningen av fordringarna på Sirap eller på de företag som utfört arbeten för det företagets räkning.

Ingripandet i fråga syftar alltså till att mildra de normala följderna av konkursförfarandet avseende Sirap. Inom ramen för detta konkursförfarande måste fordringsägarna och leverantörerna avvakta att likvidationen avslutas innan de kan få betalning för hela eller delar av sina fordringar. I avvaktan på detta kan dessa företag i sin tur inte betala sina egna fordringsägare, vilket riskerar att utlösa en kedjereaktion med insolvens. Enligt de italienska myndigheterna har dröjsmålet med att tillämpa åtgärderna lett till att flertalet av de företag som utfört arbeten åt Sirap i sin tur underkastats konkursförfaranden, eftersom de blivit insolventa på grund av Siraps betalningsinställelse.

Mot bakgrund av de upplysningar som lämnats, måste det anses vara fråga om driftsstöd som är avsett att säkerställa de stödmottagande företagens överlevnad genom att ge dem möjlighet att betala de finansiella kostnaderna i deras normala verksamhet. De italienska myndigheterna har dessutom aldrig hävdat att de aktuella ingripandena utgör regionala investeringsstöd eller stöd till undsättning eller omstrukturering av företag i svårigheter.

Det måste i detta hänseende påpekas att de italienska myndigheterna under detta förfarande inte har begärt att gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ([1]) skall tillämpas, trots att ett stort antal stödmottagare i sin tur har blivit föremål för konkursförfaranden. De italienska myndigheterna har inte heller tillhandahållit några upplysningar som skulle kunna leda till slutsatsen att bestämmelserna i dessa riktlinjer har iakttagits, t.ex. genom att skicka in omstruktureringsplaner med syfte att återupprätta stödmottagarnas långfristiga lönsamhet.

De direkta stödmottagarna är verksamma inom olika sektorer, vilket bekräftas av den åtgärd som detta förfarande avser. Räntesubventionen har beviljats i förhållande till den referensränta som används inom de olika marknadssektorerna. Kommissionen förfogar inte över någon som helst uppgift om vilka sektorer de stödmottagande företagen är verksamma inom. Den kan emellertid på grundval av de italienska myndigheternas upplysningar dra slutsatsen att Siraps fordringsägare är verksamma inom byggsektorn och sektorn för offentliga arbeten, eftersom de har utfört arbeten för Siraps räkning.

Det bör dessutom noteras att enligt de upplysningar som kommissionen har mottagit beträffande det statliga stödet nr N 693/97 i fråga om återvinning av hantverkszoner, som Sirap skulle ha genomfört, återfinns bland Siraps fordringsägare även fria yrkesutövare, arkitekter och ingenjörer vad gäller planerings- och arbetsledningsverksamhet.

Stödet till Siraps fordringsägare är därför av sektoriell art, eftersom det är begränsat till en eller flera sektorer. Kommissionen har dock inte några uppgifter om leverantörerna till och fordringsägarna i de företag som har utfört arbeten för Siraps räkning.

VI

Eftersom det är fråga om offentligt stöd måste det undersökas om detta påverkar handeln mellan medlemsstaterna och om det snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen.

Enligt Panorama över industrin i Europeiska unionen 1997 ([2]), är byggbranschen till sin natur en lokal eller regional verksamhet, som företagen i de flesta fall bedriver inom ett område som ligger nära deras lokala geografiska bas. Gränsöverskridande verksamhet sker i allmänhet inte i form av varuexport utan i form av export av kapital eller tjänster, genom fusioner, förvärv och internationella samriskföretag.

Det står emellertid klart att små och medelstora företag till skillnad från större företag tenderar att inte avlägsna sig för långt från sin ursprungsort.

I det aktuella ärendet verkar det geografiska avståndet inte ha fungerat som en bromsande omständighet. Verksamhetens lokala karaktär motbevisas alltså delvis av att det bland de företag som har deltagit i att utföra arbeten för Siraps räkning även finns företag som har sitt säte ganska långt från Sicilien, såsom i Bologna och Udine. Dessa företag deltog i arbetena genom tillfälliga konsortier, som även bestod av företag med ursprung på Sicilien. Dessa företag förklarar själva sitt deltagande med den offentliga karaktären av ingripandet och de därmed sammanhängande lånen och med att det inte fanns några risker i fråga om Siraps solvens.

Det faktum att vissa företag har kommit långt bortifrån på grund av att det inte fanns några sådana risker innebär inte att det kan uteslutas att utländska företag skulle ha varit intresserade av att delta i arbetena eller att det förekommer handel mellan medlemsstaterna på marknaden i fråga. De italienska myndigheterna har för övrigt inte lagt fram några uppgifter som visar att det inte förekom någon sådan ramhandel.

Vad gäller projekteringen för arbetena anges i Panorama över industrin i Europeiska unionen 1997 att arkitekterna tillhandahåller tjänster i andra medlemsstater i Europeiska unionen, även om det ännu inte finns tillräcklig ekonomisk information för att göra en tillfredsställande redogörelse för det omfattande och varierande området för deras verksamhet. Vad gäller ”ingenjörstjänster” inom gemenskapen anges i Panorama 1997 att i genomsnitt 25 % av årsomsättningen för sådana tjänster erhålls genom kontrakt som utförs utanför hemlandet, förutom i fråga om Italien och Förenade kungariket som har högre procentandelar.

([1]) EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.

([2]) Ges ut av Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer.

Man kan alltså inte dra slutsatsen att ett stöd till förmån för denna typ av stödmottagare inte påverkar handeln mellan medlemsstaterna, vilket de italienska myndigheterna inte heller har hävdat under förfarandet.

Åtgärden i fråga ger stödmottagarna möjlighet att undvika att bära en del av konsekvenserna av att initiativtagaren till arbetena försatts i konkurs. Företagen befinner sig därmed i en situation som på konstgjord väg är mera fördelaktig än vad som gäller för andra motsvarande företag som är verksamma i Italien och i andra medlemsstater och som inte kan räkna med offentligt stöd i en motsvarande situation. Det måste därför konstateras att stödet snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen.

Med hänsyn till att åtgärden uppfyller villkoren i artikel 92.1 i fördraget utgör den följaktligen ett statligt stöd i den mening som avses i den artikeln. Det återstår nu att bedöma huruvida stödet är lagligt och förenligt med bestämmelserna i fördraget eller ej.

VII

Vad gäller stödets lagenlighet bör det erinras om den kronologiska ordningen av de olika lagtexterna. De italienska myndigheterna har underrättat kommissionen om att regionen Sicilien godkände det anmälda lagförslaget den 24 mars 1996 men att lagtexten överklagades av Commissario dello Stato (representant för regeringen i den autonoma regionen). Lagen promulgerades den 22 mars 1997 (lag nr 8/97) och offentliggjordes i regionen Siciliens officiella tidning (Gazzetta Ufficiale della Regione siciliana) den 29 mars 1997. Denna andra version av lagtexten skiljer sig från den första i det att en av artiklarna om att regionen skall anställa personal från ITALTER saknas, vilket inte hör till de åtgärder som omfattas av detta förfarande (i den andra versionen av lagtexten har artikeln i fråga ”utelämnats till följd av konstitutionsdomstolens dom nr 60 av den 26 februari–4 mars 1997”).

Av de skäl som anförts ovan förde kommissionen in den anmälda åtgärden i registret över icke anmälda stöd. Trots att de italienska myndigheterna underrättade kommissionen om att lagen hade godkänts och om att den ett år senare hade promulgerats, har de aldrig invänt mot att åtgärden registrerats som ett icke anmält stöd.

Trots att detta begärdes uttryckligen när förfarandet inleddes, har de italienska myndigheterna aldrig bekräftat att de skjutit upp genomförandet av åtgärderna i avvaktan på att kommissionen anger sin inställning till dem. Man kan på sin höjd utläsa i den sista skriftväxlingen om stöd nr 693/97 att dröjsmålet med tillämpningen av lag nr 8/97 hade omintetgjort lagstiftarens avsikter.

Detta är emellertid inte tillräckligt för att man helt och hållet skall kunna utesluta att de åtgärder som detta förfarande avser har genomförts innan dess att kommissionen yttrade sig om dem. Om så är fallet är de olagliga.

VIII

I fråga om stödets förenlighet med den gemensamma marknaden bör man komma ihåg att hela Sicilien är berättigat till stöd för att främja den regionala utvecklingen enligt artikel 92.3 a i fördraget.

Det offentliga ingripandet i fråga kan inte betraktas som ett investeringsstöd, eftersom det inte syftar till att genomföra en produktiv investering. Ingripandet måste således bedömas på samma sätt som ett driftsstöd.

I sitt tillkännagivande om tillämpningen av artikel 92.3 a och c på regionalstöd [1] medgav kommissionen att driftsstöd kan beviljas om följande villkor är uppfyllda:

1) Stödet skall vara tidsbegränsat och avsett att avhjälpa de strukturella nackdelarna för företag i stödberättigade regioner enligt artikel 92.3 a.

2) Stödet skall vara avsett att främja en varaktig och väl avvägd utveckling av den ekonomiska verksamheten och får inte leda till en sådan sektoriell överkapacitet på gemenskapsnivå att det strukturella problem som uppstår för gemenskapen blir allvarligare än det ursprungliga regionala problemet.

3) Stödet får inte beviljas i strid med de specifika reglerna om stöd till företag i svårigheter.

4) En årsrapport om tillämpningen av stödet skall ges in till kommissionen, med angivande av de totala kostnaderna för varje typ av stöd och berörd sektor.

5) Stöd till export till andra medlemsstater skall vara uteslutet.

Vad gäller det första villkoret bör nämnas att stödet inte är avsett att avhjälpa de strukturella nackdelarna för företag som har sitt säte på Sicilien, även om det är tidsbegränsat. För det första har minst två av de företag som deltog i de tillfälliga konsortierna för att utföra arbetena sitt säte utanför regionen. Att bevilja stöd till dessa företag skulle betyda att distinktionen mellan stödberättigade regioner och icke stödberättigade regioner i fråga om regional utveckling skulle förlora sitt syfte.

Stödet har dessutom inte som resultat att avhjälpa de strukturella nackdelarna för den sicilianska ekonomin, eftersom det syftar till att företag som drabbats av att deras kunder försatts i konkurs skall hållas vid liv i avvaktan på att likvidationsförfarandet avslutas. En liknande situation kan uppkomma var som helst i gemenskapen och inga av de italienska myndigheternas uppgifter visar att situationen i strukturellt hänseende är allvarligare för att den uppstått på Sicilien.

Vad gäller det andra villkoret kan varken stödets syfte eller resultat anses lämpade att främja en varaktig och väl avvägd utveckling av den ekonomiska verksamheten. Det rör sig till exempel inte om stöd till saluföring eller stöd som är avsett att täcka extra transport- eller kommunikationskostnader, eventuellt beroende på att det geografiska avståndet hindrar företagen från att delta på gemenskapens inre marknad.

I fråga om det tredje villkoret var det vid tillfället för Siraps likvidation inte sannolikt att leverantörerna till och fordringsägarna i detta företag eller de företag som utfört arbeten för dess räkning kunde betraktas som företag i svårigheter. Det står emellertid klart att syftet med stödet är att undvika att

[1] EGT C 212, 12.8.1988, s. 2.

stödmottagarna, särskilt de företag som har utfört arbeten för Sirap, skall råka i insolvens. De italienska myndigheterna har bekräftat detta och erkänt att flertalet av de företag som utfört arbeten åt Sirap till följd av dröjsmålet med att genomföra stödet har blivit föremål för konkursförfaranden på grund av Siraps betalningsinställelse.

Av detta skäl skulle stödet snarare kunna betraktas som ett undsättnings- eller omstruktureringsstöd till företag i svårigheter. Som redan anförts har de italienska myndigheterna emellertid aldrig åberopat tillämpningen av gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter.

Även om så hade varit fallet är dock villkoren för att godkänna stödet som ett undsättningsstöd inte uppfyllda, då lånen inte löper med marknadsränta, eftersom regionen tar på sig en del av räntan, och har en löptid som är längre än den sexmånadersperiod som kommissionen normalt anser vara nödvändig för att fastställa vilka saneringsåtgärder som skall vidtas. På samma sätt är villkoren för att godkänna stödet som ett omstruktureringsstöd inte uppfyllda, eftersom det bland annat inte har lämnats in någon omstruktureringsplan till kommissionen som garanterar att företagens långfristiga lönsamhet återupprättas.

De två sistnämnda villkoren förefaller inte vara uppfyllda i detta ärende. Det är dock tillräckligt att de övriga villkoren inte är uppfyllda för att ett undantag enligt artikel 92.3 a skall kunna uteslutas.

Vad gäller de övriga undantagen är undantaget i artikel 92.3 b inte tillämpligt eftersom det varken är fråga om stöd för att främja genomförandet av ett viktigt projekt av gemensamt europeiskt intresse eller stöd för att avhjälpa en allvarlig störning i Italiens ekonomi.

Undantaget i artikel 92.3 c är inte tillämpligt, eftersom kommissionen i samband med den bestämmelsen inte godkänner att driftsstöd beviljas.

Slutligen är undantaget i artikel 92.3 d inte tillämpligt, eftersom stödet inte är avsett att främja kultur och bevara kulturarvet.

IX

När kommissionen inledde förfarandet angav den att stödmottagarna förmodligen inte skulle ha erhållit ett banklån utan den subsidiära säkerheten från regionen Sicilien. Den enda säkerhet som företagen behövde ställa till de banker som beviljade lånen var fordringarna på Sirap, som redan befann sig i konkurs och var föremål för ett likvidationsförfarande. Härav följer att Siraps fordringsägare hade små möjligheter att få ersättning för någon betydande del av fordringen i fråga. Kommissionen fastställde därför att stödinslaget i garantin måste betraktas som lika stort som det garanterade beloppet.

De italienska myndigheternas invändning mot kommissionens bedömning i denna fråga stöds inte av några argument som ger skäl att ändra denna bedömning. Som redan anförts är målet för det offentliga ingripandet att undvika de normala följderna av konkursförfarandet avseende Sirap och därigenom förhindra kedjereaktioner med konkurser, eftersom företagets fordringsägare i sin tur inte längre kan betala sina fordringsägare.

Det bör dessutom erinras om att Siraps fordringsägare som primär säkerhet måste överlåta sina fordringar till banken för att få uppta ett lån. Med hänsyn till situationen för Sirap i likvidation är det tveksamt om dessa fordringar har något reellt värde. Enligt de upplysningar som erhållits inom ramen för förfarandet skulle Sirap endast fungera som en mellanhand vid genomförandet av utvecklingsprojekt för regionen Sicilien. Det är därför tveksamt om företaget har några tillgångar av betydelse som vid en försäljning skulle gottgöra fordringsägarna. Men även om så vore fallet – en mycket otrolig hypotes med tanke på den verksamhet som Sirap bedrev – har de italienska myndigheterna inte hävdat detta under förfarandet. Det var av detta skäl som regionen Sicilien ställde garantin.

Det kan naturligtvis inte uteslutas att de stödmottagande företagen skulle kunna få tillträde till kapitalmarknaden på normal väg och erhålla lånen i fråga om de är finansiellt sunda. De italienska myndigheterna har dock inte visat att Siraps fordringsägare skulle ha kunnat få lån på grundval av endast de primära säkerheterna eller den egna finansiella situationen, dvs. utan den subsidiära säkerheten från regionen.

Enligt FIME:s juristers synpunkter, som inte bestrids av de italienska myndigheterna, är Siraps solvens direkt beroende av bidragen från regionen Sicilien för att bibehålla hela aktiekapitalet. Siraps svårigheter började för övrigt när regionen vägrade att betala ut dessa bidrag under 1991 och 1992, vilket ledde till att Sirap ställde in betalningarna till företagen och avbröt arbetena.

FIME hävdar vidare att företagets aktieinnehav i Sirap, som uppgick till 2 miljarder lire, i detta läge måste betraktas som värdelöst.

Mot bakgrund av dessa överväganden måste det konstateras att de italienska myndigheterna inte har tillhandahållit några uppgifter som leder till slutsatsen att fordringarna på Sirap, som överlåtits som säkerhet för lånen, har ett reellt ekonomiskt värde. Förutom i fråga om de företag som har en sund finansiell situation och som skulle ha kunnat få tillträde till kapitalmarknaden på normal väg (de italienska myndigheterna har inte lämnat några uppgifter som visar att detta skulle vara regeln), kan kommissionen därför inte annat än hålla fast vid sin inställning att stödinslaget i regionens garanti måste betraktas som lika stort som det garanterade beloppet.

X

Som anförts ovan har kommissionen inom ramen för förfarandet mottagit synpunkter från en av de före detta aktieägarna i Sirap. I detta hänseende anförs följande:

1) Kommissionen hade fått upplysningarna om Siraps art och verksamhet från de italienska myndigheterna i samband med det förfarande som inletts beträffande olika stöd som regionen Sicilien har utlovat till olika regionala holdingbolag (stöd nr C 12/92). I skrivelsen av den 21 juli 1992 hävdade de italienska myndigheterna att ”Sirap är ett företag som bildats med stöd av artikel 53 i den regionala lagen nr 105 av den 5 augusti 1982 och som har till uppgift att bedriva verksamhet med teknisk projektering på området offentliga arbeten och/eller tjänster för allmännyttiga företags räkning (regionala, kommunala osv.), varför företaget inte bedriver produktion som kan åsättas ett värde på marknaden ”.

I sitt slutliga beslut i det ärendet (ref. SG 94 D/4720) betraktade kommissionen Siraps verksamhet på det sätt den beskrivits av de italienska myndigheterna, motsvarande ”ingenjörsverksamhet”. Detta överensstämmer för övrigt med den definition som sådan verksamhet ges i Panorama över industrin i Europeiska unionen 1997, enligt vilken man med ingenjörstjänster avser immateriella tjänster som är avsedda att optimera investeringsprojekten inom anläggnings- och infrastrukturbranschen, i alla stadier av ett industriellt projekt, från projektering till genomförande.

Kommissionen ansåg att, med hänsyn till att ”ingenjörsföretag” i allmänhet är små, var stödbeloppet så stort att det kunde leda till att de privata företag som konkurrerar med Sirap och som inte kan räkna med statligt stöd för att täcka sina eventuella förluster skulle hindras från att gå in på eller tvingas att lämna marknaden, både i Italien och i övriga medlemsstater.

2) De synpunkter som FIME:s juridiska ombud har lämnat till kommissionen under förfarandet bekräftar att Siraps verksamhet åtminstone delvis utgjordes av de ovannämnda aktiviteterna, vilket kommissionen fastställde i sitt beslut från 1994.

3) Det bör noteras att varken Sirap, dess aktieägare eller de italienska myndigheterna har överklagat det nämnda kommissionsbeslutet från 1994. Detta beslut har därmed vunnit laga kraft.

4) I samband med föregående punkt konstaterar kommissionen att de italienska myndigheterna inte har inkommit med några kommentarer om de synpunkter som lämnats under förfarandet, trots att de uppmanats till det. Detta utgör en ytterligare bekräftelse på vad som anförs i föregående punkt.

XI

Mot bakgrund av ovanstående utgör de åtgärder i form av garantier och räntesubventioner till förmån för de företag som lidit skada av Siraps likvidation, vilka anges i den regionala lag som godkändes den 24 mars 1996 (DDL 1182–1210) och promulgerades som regional lag nr 8 av den 22 mars 1997, stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.

Eftersom de därmed sammanhängande anslagen har godkänts för fem år från och med 1996, är detta stöd olagligt till den del det inte omfattas av kommissionens meddelande om försumbart stöd ([1]), som föreskriver ett tröskelvärde på 100 000 ecu över en period på tre år, med hänsyn till att de italienska myndigheterna inte har bekräftat att åtgärderna inte har genomförts innan kommissionen yttrat sig om dem.

Detta stöd är för övrigt oförenligt med den gemensamma marknaden vad gäller den del som inte omfattas av regeln om stöd av mindre betydelse, eftersom det av skäl som redan anförts inte omfattas av undantagen i fördraget (se avsnitt VIII).

Om ett stöd är oförenligt med den gemensamma marknaden är kommissionen enligt artikel 93.2 i EG-fördraget och enligt EG-domstolens rättspraxis, särskilt domarna av den 12 juli 1973 i mål 70/72 ([2]), den 24 februari 1987 i mål 310/85 ([3]) och den 20 september 1990 i mål C-5/89 ([4]), skyldig att begära att medlemsstaten återkräver det olagligen beviljade stödet. Följaktligen måste stödet, till den del det inte omfattas av regeln om stöd av mindre betydelse, dras in och, om det utbetalats, återkrävas av de italienska myndigheterna.

I detta ärende är det fråga om en garanti vars stödinslag kan uppgå till beloppet av det garanterade lånet och själva lånet har i sin tur ett stödinslag i form av räntesubventioner vars stödnivå kan uppskattas till 20 %, vilket angavs i beslutet om att inleda förfarandet. Eftersom de italienska myndigheterna inte har upplyst om vilka sektoriella referensräntesatser de använder för att beräkna räntesubventionen, kan kommissionen inte undersöka i vilken utsträckning dessa räntesatser motsvarar de räntesatser som kommissionen använder vid beräkningen av regionalstöd.

Om de stödmottagande företagens finansiella situation hade tillåtit att de upptog lånet i fråga på kapitalmarknaden utan att tillgripa den offentliga garantin, skulle stödinslaget endast bestå av räntesubventionen. Om så inte är fallet består stödet av det garanterade lånebeloppet och räntesubventionen.

Med hänsyn till det ovan anförda kan garantin med tillämpning av tröskelvärdet i regeln om stöd av mindre betydelse endast täcka ett belopp om högst 83 333 ecu, eftersom man genom att addera detta belopp med stödinslaget i räntesubventionerna uppnår ett totalbelopp på 100 000 ecu över en period på tre år.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Åtgärderna i form av garantier och räntesubventioner till förmån för de företag som lidit skada på grund av likvidationen av Sirap SpA, vilka anges i regionen Siciliens lag som godkändes den 24 mars 1996 och därefter promulgerades som regional lag nr 8 den 22 mars 1997, utgör stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.

([1]) EGT C 68, 6.3.1996, s. 9.
([2]) Rec. 1973, s. 813
([3]) Rec. 1987, s. 901.
([4]) Rec. 1990, s. I-3437.

Detta stöd är enligt artikel 93.3 i fördraget olagligt till den del det överstiger det tröskelvärde på 100 000 ecu över en period på tre år som anges i regeln om stöd av mindre betydelse, eftersom det beviljats innan kommissionen yttrat sig om det.

Artikel 2

Till den del stödet i artikel 1 inte omfattas av regeln om stöd av mindre betydelse är det dessutom oförenligt med den gemensamma marknaden, eftersom inget av undantagen i artikel 92.2 och 92.3 i fördraget är tillämpligt på stödet.

Artikel 3

Italien skall upphäva stödordningen i fråga, till den del den inte omfattas av regeln om stöd av mindre betydelse, och vidta de åtgärder som är nödvändiga för att återkräva det stöd som avses i artikel 1 och som olagligen redan utbetalats.

Om det framgår att den finansiella situationen för ett företag som mottagit det stöd som avses i artikel 1 skulle ha givit företaget tillträde till kapitalmarknaden på normal väg utan den offentliga garantin, skall återkravet endast avse räntesubventionen.

Om det framgår att stödmottagaren inte hade varit i stånd att erhålla lånet i fråga utan den offentliga garantin, skall återkravet avse hela stödet.

Artikel 4

Återkravet skall ske i enlighet med förfarandena och bestämmelserna i den italienska lagstiftningen. Det belopp som skall återkrävas skall löpa med ränta från och med den dag då stödet betalades ut till dess att det faktiskt återbetalas. Räntan skall beräknas på grundval av den referensränta som används vid beräkningen av nettobidragsekvivalenten inom ramen för regionalstöd i Italien.

Artikel 5

Italien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 6

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 3 mars 1999.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen